

Jaki będzie rok 2019?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

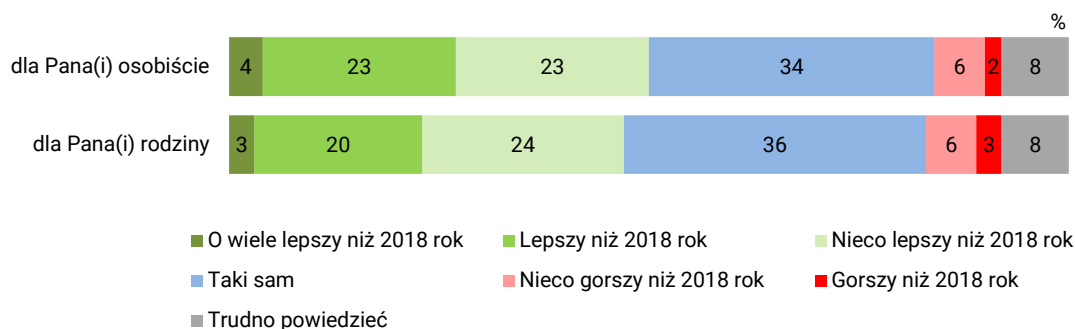
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Regularnie od niemal trzydziestu lat w grudniu¹ pytamy Polaków o przewidywania na temat nadchodzącego roku. Pytania dotyczą zarówno wymiaru prywatnego (spraw osobistych, rodzinnych), jak i zawodowego, a także sytuacji w kraju i na świecie.

Połowa Polaków spodziewa się, że 2019 rok będzie dla nich osobiście lepszy od poprzedniego. Niewiele mniej osób pozytywne oczekiwania ma również w stosunku do losów swojej rodziny (47%). Co trzeci (34%) pytany uważa, że nowy rok będzie dlań osobiście taki sam, jak 2018. Nieznacznie więcej respondentów brak zmian przewiduje w odniesieniu do losów własnej rodziny (36%). W zdecydowanej mniejszości są natomiast badani spodziewający się pogorszenia (8% w odniesieniu do siebie i 9% w odniesieniu do rodziny), przy czym praktycznie nikt nie spodziewa się w życiu swoim i najbliższych dużej zmiany na gorsze.

CBOS

RYS. 1. Jaki będzie 2019 rok:

Dla przewidywań dotyczących 2019 roku istotny jest punkt odniesienia, czyli oceny roku poprzedniego². Co ciekawe, optymistyczne prognozy związane z nowym rokiem najczęstsze są w grupie badanych pozytywnie oceniających rok 2018. Ponadto w tej grupie im lepsza jest ocena roku 2018, tym częściej wyrażane jest przekonanie, że w nadchodzący rok będzie jeszcze lepszy dla samych badanych oraz ich rodzin. Choć najczęściej w nowy rok z optymizmem wchodzi także respondenci, oceniający, że rok 2018 był dla nich samych i ich rodzin zły (odpowiednio 43% i 48%), to jednocześnie warto zauważyć, iż w tej grupie częściej niż w pozostałych pojawia się przekonanie, że rok 2019 będzie w wymiarze osobistym gorszy niż poprzedni (24%). Wśród źle oceniających poprzedni rok jest też największa niepewność, co przyniesie rok 2019 (15% w odniesieniu do spraw osobistych i 17%

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (343) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 29 listopada – 9 grudnia 2018 roku na liczącej 942 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Jaki był rok 2018?”, grudzień 2018 (oprac. B. Badora).

w odniesieniu do rodziny). Wśród respondentów oceniających rok 2018 ambiwalentnie dominuje przekonanie, że rok 2019 będzie dla nich i ich rodzin taki sam (po 40%). Niewiele mniej osób z tej grupy wchodzi jednak w nowy rok z nadzieją na poprawę (35% w wymiarze osobistym i 33% w odniesieniu do rodziny).

TABELA 1

Jaki będzie 2019 rok dla Pana(i) osobiście?	Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, 2018 rok dla Pana(i) osobiście?				
	Bardzo dobry	Dobry	Dość dobry	Ani dobry, ani zły	Zły*
	procentowanie w kolumnach				
O wiele lepszy niż 2018 rok	11	4	2	2	4
Lepszy niż 2018 rok	36	31	16	10	16
Nieco lepszy niż 2018 rok	22	21	32	23	23
Taki sam jak 2018 rok	26	34	39	40	18
Nieco gorszy niż 2018 rok	1	3	4	8	15
Gorszy niż 2018 rok	0	1	1	4	9
Dużo gorszy niż 2018 rok	0	0	0	1	0
Trudno powiedzieć	4	6	5	13	15

*Z uwagi na niską liczebność połączono odpowiedzi „Raczej zły”, „Zły” i „Bardzo zły”

TABELA 2

Jaki będzie 2019 rok dla Pana(i) rodziny?	Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, 2018 rok dla Pana(i) rodziny?				
	Bardzo dobry	Dobry	Dość dobry	Ani dobry, ani zły	Zły*
	procentowanie w kolumnach				
O wiele lepszy niż 2018 rok	12	3	1	2	5
Lepszy niż 2018 rok	35	27	14	9	19
Nieco lepszy niż 2018 rok	18	23	33	22	24
Taki sam jak 2018 rok	28	36	39	40	20
Nieco gorszy niż 2018 rok	1	5	4	11	8
Gorszy niż 2018 rok	2	1	2	4	6
Dużo gorszy niż 2018 rok	0	0	1	1	0
Trudno powiedzieć	5	6	5	12	17

*Z uwagi na niską liczebność połączono odpowiedzi „Raczej zły”, „Zły” i „Bardzo zły”

Przewidywania dotyczące tego, jaki będzie rok 2019 w wymiarze osobistym i rodzinnym, zależą głównie od oceny własnych warunków materialnych, a w następnej kolejności od wieku badanych. Im wyższa ocena aktualnych warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego, tym częstsze są prognozy, że rok 2019 będzie lepszy niż 2018 dla respondentów osobiście i ich rodzin. Analogicznie – im gorsze oceny sytuacji materialnej, tym więcej obaw, że ogólna sytuacja badanych i ich rodzin w nowym roku będzie gorsza niż dotychczas (por. tabele aneksowe 1 i 2). Biorąc pod uwagę wiek badanych warto zauważyć, iż najczęściej nadzieję na poprawę swego losu i losu swych rodzin w nowym roku wyrażają badani poniżej 35 roku życia, natomiast wśród osób w wieku 65+ znacznie więcej niż wśród młodszych jest niepewności, co przyniesie rok 2019. W przypadku prognoz dotyczących sytuacji osobistej respondentów rolę odgrywa również poziom wykształcenia – znacznie częściej niż pozostali z optymizmem w nowy rok wchodzi osoby z wykształceniem wyższym.

Nieco mniej optymistyczne niż w odniesieniu do życia prywatnego są przewidywania Polaków dotyczące sytuacji zakładów pracy. Najczęściej jednak (43%) pracujący zawodowo spodziewają się, że dla ich zakładów pracy rok 2019 będzie lepszy niż 2018. Nieco mniej pytaných sądzi, że będzie on taki sam jak poprzedni (36%). W zdecydowanej mniejszości są natomiast ci, którzy przewidują, że sytuacja ich zakładów pracy w nowym roku się pogorszy (9%).

CBOS

RYS. 2. Jaki będzie 2019 rok dla Pana(i) zakładu pracy?

ODPOWIEDZI AKTYWNYCH ZAWODOWO

Dla pełniejszego obrazu warto przyjrzeć się, jak kształtują się prognozy dotyczące zakładu pracy w zależności od oceny stanu w roku 2018. Okazuje się, iż – podobnie jak w przypadku wymiaru osobistego i rodzinnego – im lepsze oceny minionego roku, tym większy optymizm dotyczący roku 2019. W szczególności warto zauważyć, iż w grupach badanych oceniających miniony rok co najmniej dobrze większość uważa, że rok 2019 będzie dla ich zakładów pracy jeszcze lepszy niż 2018. Również respondenci, którzy ocenili, że 2018 rok był dla ich zakładów pracy „dość dobry” lub „ani dobry, ani zły”, częściej spodziewają się poprawy niż pogorszenia (należy jednak zaznaczyć, iż najczęściej nie oczekują oni żadnych zmian w sytuacji swoich zakładów pracy). Negatywne oceny sytuacji zakładów pracy w roku 2018 sprzyjają nie tylko wyraźnie częstszym niż wśród pozostałych badanych przewidywaniom, że w 2019 może być jeszcze gorzej, ale także częściej niż w grupach oceniających miniony rok pozytywnie – wyrażanej niepewności.

TABELA 3

Jaki będzie 2019 rok dla Pana(i) zakładu pracy?	Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, 2018 rok dla Pana(i) zakładu pracy? (odpowiedzi aktywnych zawodowo)				
	Bardzo dobry	Dobry	Dość dobry	Ani dobry, ani zły	Zły*
	procentowanie w kolumnach				
O wiele lepszy niż 2018 rok	7	5	1	0	4
Lepszy niż 2018 rok	43	28	12	7	17
Nieco lepszy niż 2018 rok	18	21	23	23	7
Taki sam jak 2018 rok	19	35	47	46	31
Nieco gorszy niż 2018 rok	5	3	4	12	15
Gorszy niż 2018 rok	1	1	4	3	14
Dużo gorszy niż 2018 rok	2	0	0	0	0
Trudno powiedzieć	4	7	8	10	12

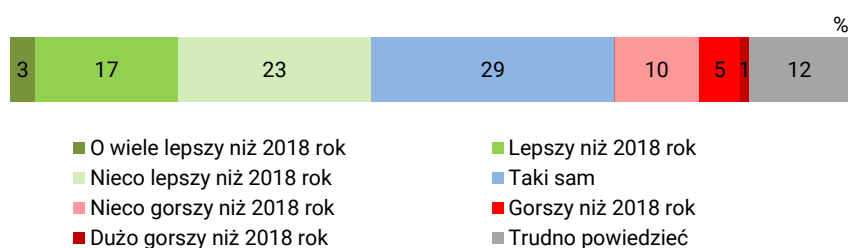
*Z uwagi na niską liczebność połączono odpowiedzi „Raczej zły”, „Zły” i „Bardzo zły”

Także w przypadku prognoz dotyczących zakładów pracy kluczową rolę odgrywa ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych respondentów. Im lepsze oceny materialnych warunków życia pracujących zawodowo, tym częściej wyrażane są nadzieje na poprawę w roku 2019, a im niższe oceny własnej sytuacji materialnej, tym częstsze obawy, że rok 2019 będzie dla miejsca pracy gorszy od poprzedniego (por. tabelę aneksową 3).

Bardziej niż w przypadku losów własnych, własnej rodziny i zakładów pracy podzielone są opinie o tym, jaki nowy rok będzie dla Polski. Choć najczęściej Polacy patrzą w przyszłość z optymizmem (43%), to na ogół jest on umiarkowany (23% stwierdziło, że rok 2019 będzie tylko nieco lepszy dla Polski niż 2018).

CBOS

RYS. 3. Jaki będzie 2019 rok dla Polski?

Aby właściwie odczytać prognozy na nowy rok dla Polski, trzeba przyjrzeć się, jak kształtują się one w zależności od oceny roku 2018. Generalnie rzecz biorąc, im lepsze oceny roku 2018, tym większy optymizm co do nadchodzących 12 miesięcy. W szczególności respondenci, którzy ocenili, że mijający rok był dla Polski dobry, w większości spodziewają się, że rok 2019 będzie jeszcze lepszy, natomiast wśród badanych, którzy w różnym stopniu oceniali, że rok 2018 był dla Polski zły optymiści są w zdecydowanej mniejszości, a najczęściej wyrażane są opinie, że 2019 rok będzie dla Polski jeszcze gorszy niż poprzedni.

TABELA 4

Jaki będzie 2019 rok dla Polski?	Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, 2018 rok dla Polski?				
	Dobry*	Dość dobry	Ani dobry, ani zły	Raczej zły	Zły**
	procentowanie w kolumnach				
O wiele lepszy niż 2018 rok	6	2	2	0	0
Lepszy niż 2018 rok	34	19	8	3	6
Nieco lepszy niż 2018 rok	27	36	20	8	6
Taki sam jak 2018 rok	23	27	38	34	26
Nieco gorszy niż 2018 rok	4	6	14	29	11
Gorszy niż 2018 rok	1	1	6	9	25
Dużo gorszy niż 2018 rok	0	0	1	3	5
Trudno powiedzieć	6	8	11	13	21

*Z uwagi na niską liczebność połączono odpowiedzi „Bardzo dobry” i „Dobry”

**Z uwagi na niską liczebność połączono odpowiedzi „Zły” i „Bardzo zły”

W grupie ankietowanych, którzy stwierdzili, iż rok 2018 nie był dla naszego kraju ani dobry, ani zły, najczęściej na nowy rok przewidywany jest brak zmian (38%), warto jednak zauważyć, iż w tej grupie badanych nadziei na poprawę jest jednak więcej niż obaw, że sytuacja Polski pogorszy się (30% wobec 21%). Należy też dodać, że im gorsze oceny roku 2018, tym częściej pojawia się niepewność, co przyniesie dla Polski rok 2019.

Prognozy rozwoju sytuacji w kraju, podobnie jak jej oceny³, wiążą się przede wszystkim z deklarowanym stosunkiem do obecnego rządu⁴, a im bardziej zdecydowane poparcie dla gabinetu Mateusza Morawieckiego, tym większy optymizm co do najbliższej przyszłości Polski.

TABELA 5

Jaki będzie 2019 rok dla Polski?	Stosunek do rządu Mateusza Morawieckiego					
	zdecydowani zwolennicy	umiarkowani zwolennicy	obojętni	umiarkowani przeciwnicy	zdecydowani przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach					
O wiele lepszy niż 2018 rok	8	4	2	1	1	2
Lepszy niż 2018 rok	40	23	13	9	8	12
Nieco lepszy niż 2018 rok	28	33	23	16	9	25
Taki sam jak 2018 rok	15	26	38	35	27	15
Nieco gorszy niż 2018 rok	3	6	7	22	22	5
Gorszy niż 2018 rok	0	1	3	5	16	6
Dużo gorszy niż 2018 rok	0	0	1	1	4	1
Trudno powiedzieć	7	7	13	11	13	34

Tak jak przed rokiem⁵ prognozy dla Polski na rok 2019 znacząco różnicują też deklarowane przez badanych poglądy polityczne. Poprawy sytuacji w Polsce spodziewają się przede wszystkim respondenci deklarujący poglądy prawicowe (55%), a im bliżej lewego końca skali, tym mniej oczekiwania poprawy, a więcej obaw o pogorszenie i w efekcie w grupie osób identyfikujących się z lewicą niemal tyle samo uważa, że rok 2019 będzie dla Polski lepszy, co gorszy niż 2018 (31% wobec 29%). Ponadto także w tym przypadku istotną rolę odgrywa ocena warunków materialnych własnych gospodarstw domowych – im jest ona lepsza, tym więcej nadziei na lepszy rok dla Polski, a im gorsza, tym więcej obaw (por. tabelę aneksową 4).

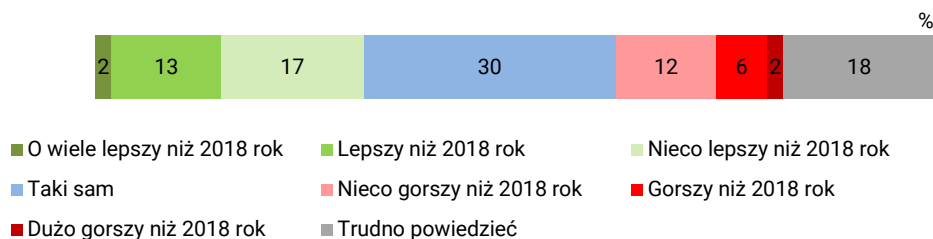
Bardzo podzielone są opinie Polaków o tym, jaki 2019 rok będzie dla świata, choć warto zauważyć, iż optymistów oczekujących poprawy jest więcej niż pesymistów (32% wobec 20%). Trzech na dziesięciu ankietowanych uważa, że nowy rok będzie dla świata taki sam jak poprzedni. Blisko co piąty pytany (18%) nie potrafi przewidzieć, jaki będzie rok 2019 dla świata.

³ Por. przypis 2.

⁴ Zob. komunikat CBOS „Stosunek do rządu w grudniu”, grudzień 2018 (oprac. B. Badora).

⁵ Zob. komunikat CBOS „Oceny roku 2017 i przewidywania na rok 2018”, styczeń 2018 (oprac. B. Roguska).

RYS. 4. Jaki będzie 2019 rok dla świata?

Tak jak w przypadku wcześniej omawianych wymiarów także przewidywania noworoczne dotyczące świata różnią się w zależności od tego, jak ankietowani postrzegają miniony rok. Badani oceniający, że rok 2018 był – ogólnie rzecz biorąc – dobry dla świata, w większości w nowym roku spodziewają się poprawy sytuacji na świecie, natomiast większość negatywnie oceniających w tym zakresie miniony rok w najbliższych dwunastu miesiącach spodziewa się pogorszenia. Dwie piąte spośród uważających, że 2018 rok nie był dla świata ani dobry, ani zły, ocenia, że rok 2019 będzie taki sam jak poprzedni, natomiast wśród pozostałych z tej grupy niemal dwukrotnie więcej jest optymistów niż pesymistów (31% wobec 16%).

TABELA 6

Jaki będzie 2019 rok dla świata?	Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, 2018 rok dla świata?		
	Dobry*	Ani dobry, ani zły	Zły**
	Procentowanie w kolumnach		
O wiele lepszy niż 2018 rok	5	1	1
Lepszy niż 2018 rok	25	10	5
Nieco lepszy niż 2018 rok	26	20	9
Taki sam jak 2018 rok	28	40	26
Nieco gorszy niż 2018 rok	5	11	23
Gorszy niż 2018 rok	1	4	17
Dużo gorszy niż 2018 rok	1	1	6
Trudno powiedzieć	9	13	14

* Połączono odpowiedzi „Bardzo dobry”, „Dobry” i „Dość dobry”

**Połączono odpowiedzi „Raczej zły”, „Zły” i „Bardzo zły”

Kluczową zmienną różnicującą postrzeganie najbliższej przyszłości w wymiarze globalnym jest wiek badanych, przy czym częściej niż starsi przekonanie, że rok 2019 będzie dla świata lepszy niż poprzedni, wyrażają osoby poniżej 35 roku życia (48% w grupie wiekowej 18–24 lata i 39% w grupie 25–34 lata). Nie oznacza to jednocześnie, iż wśród młodszych respondentów jest mniej pesymistów niż wśród starszych – ponadprzeciętne odsetki optymistów współwystępują z rzadszymi niż wśród starszych odpowiedziami „trudno powiedzieć”. Warto też dodać, iż także w przypadku przewidywania sytuacji światowej większemu optymizmowi sprzyja dobra ocena własnych warunków materialnych (zob. tabelę aneksową 5).

PROGNOZY NA ROK 2019 W PORÓWNANIU Z LATAMI POPRZEDNIMI

Porównując prognozy dotyczące 2019 roku z prognozami z poprzednich lat należy pamiętać, iż punktem wyjścia dla nich jest rok 2018, który przez Polaków jest oceniany wyjątkowo dobrze⁶.

Generalnie, prognozy dotyczące samych respondentów, ich rodzin i Polski są bardziej spolaryzowane niż w ubiegłym roku⁷, natomiast bilans oczekiwań poprawy i pogorszenia w tych wymiarach jest zbliżony do ubiegłorocznego. Porównując prognozy na 2019 rok z prognozami formułowanymi w odniesieniu do poprzednich 28 lat możemy jednocześnie zauważyć, iż w wymiarze osobistym jedynie z rozpoczęciem roku 2006 więcej osób niż obecnie oczekiwało poprawy swego losu. Również jeśli chodzi o rodziny, to najczęściej z nadziejami na poprawę losu witany był rok 2006, ale także w rok 2008 więcej respondentów niż obecnie wchodziło z oczekiwaniem poprawy sytuacji. Jednocześnie rok 2008 Polacy rozpoczynali z rekordowo często wyrażanymi oczekiwaniami na poprawę sytuacji w kraju. Również w rok 2006 znacznie częściej niż obecnie Polacy wchodziło z oczekiwaniami, iż będzie on lepszy dla Polski niż poprzedni. Zbliżone do tegorocznych prognozy rozwoju sytuacji w kraju odnotowaliśmy natomiast w odniesieniu do lat 1991 i 2011.

Pracujący zawodowo znacznie częściej niż przed rokiem optymistycznie widzą w 2019 przyszłość swoich zakładów pracy (o 7 punktów procentowych przybyło tych, którzy uważają, że nowy rok będzie dla ich zakładów pracy lepszy niż poprzedni). Od 1990 roku częściej prognozy poprawy sytuacji zakładów pracy w nowym roku wyrażano jedynie w odniesieniu do lat 2006 i 2008, a zbliżone do tegorocznych oczekiwania odnotowaliśmy w stosunku do roku 2015.

Mniej optymistyczne niż przed rokiem są noworoczne prognozy dla świata – o 4 punkty procentowe przybyło oczekujących pogorszenia sytuacji przy jednoczesnym zmniejszeniu się o 2 punkty odsetka oczekujących poprawy. Warto jednak przypomnieć, iż od 1991 roku były jednak lata, w które Polacy wchodziło ze znacznie mniejszym optymizmem – jeśli chodzi o prognozę sytuacji na świecie – niż w rok 2019 (w szczególności dotyczyło to lat 1993, 2002, 2012, 2013 i 2016).

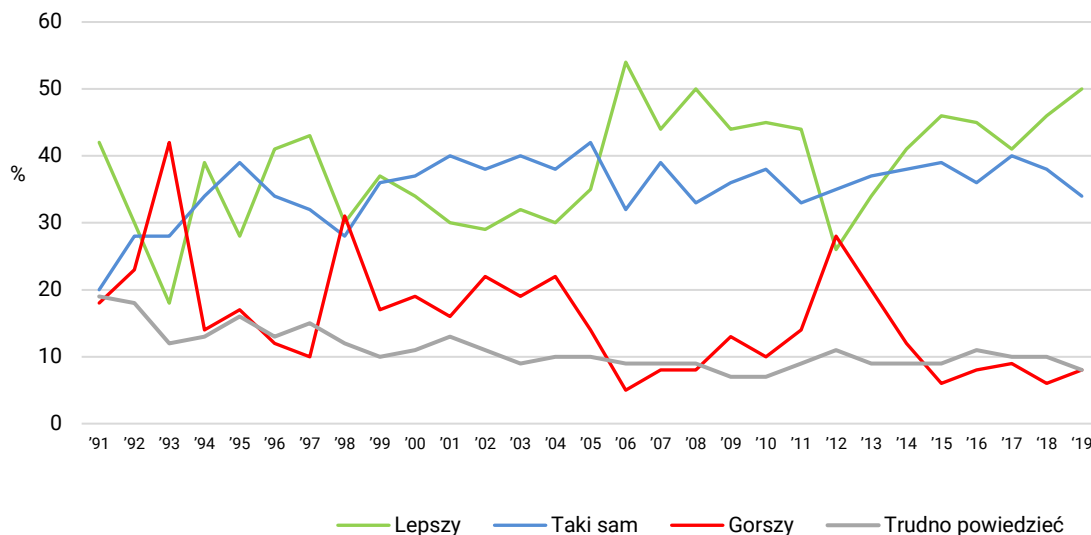
---

⁶ Por. przypis 2.

⁷ Por. przypis 5.

CBOS

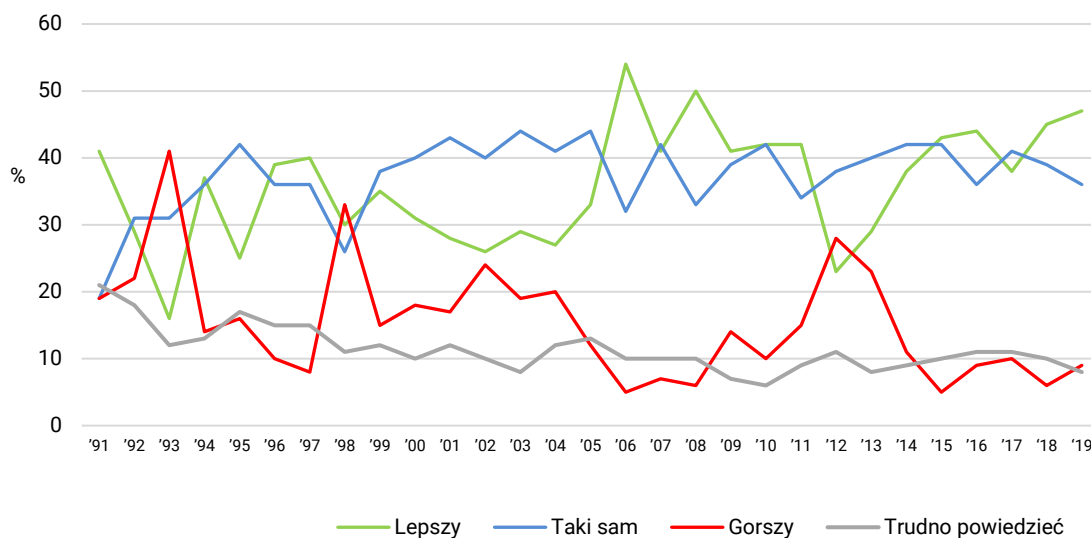
RYS. 5. Jaki będzie nadchodzący rok* dla Pana(i) osobiście?

* Badani odpowiadali używając 7-stopniowej skali: 1 – o wiele lepszy niż rok poprzedni, 2 – lepszy, 3 – nieco lepszy, 4 – taki sam, 5 – nieco gorszy, 6 – gorszy, 7 – dużo gorszy niż rok poprzedni. „Lepszy” – suma odpowiedzi od 1 do 3, „gorszy” – suma odpowiedzi od 5 do 7

CBOS

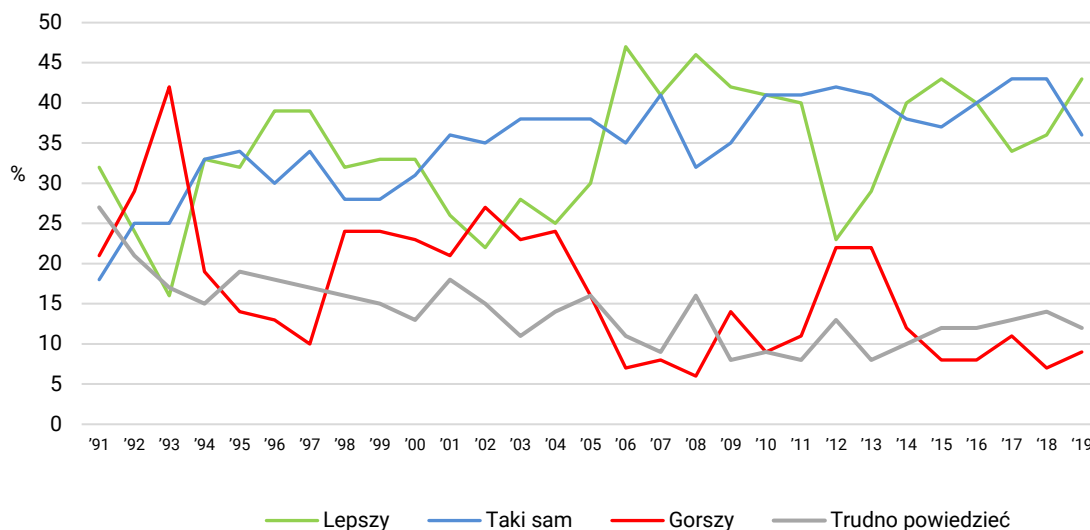
RYS. 6. Jaki będzie nadchodzący rok* dla Pana(i) rodziny?

* Badani odpowiadali używając 7-stopniowej skali: 1 – o wiele lepszy niż rok poprzedni, 2 – lepszy, 3 – nieco lepszy, 4 – taki sam, 5 – nieco gorszy, 6 – gorszy, 7 – dużo gorszy niż rok poprzedni. „Lepszy” – suma odpowiedzi od 1 do 3, „gorszy” – suma odpowiedzi od 5 do 7

CBOS

RYS. 7. Jaki będzie nadchodzący rok* dla Pana(i) zakładu pracy**?

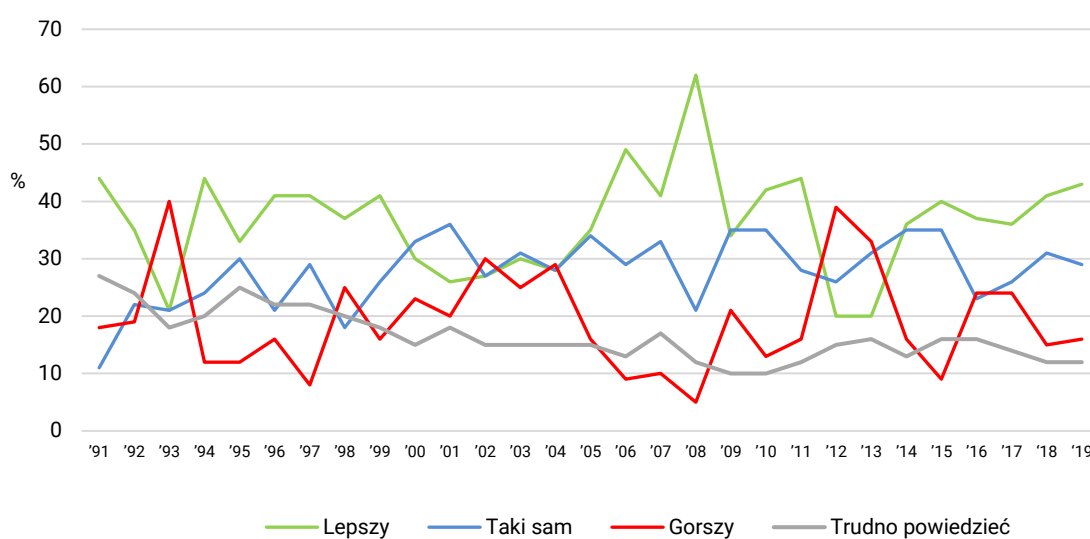

* Badani odpowiadali używając 7-stopniowej skali: 1 – o wiele lepszy niż rok poprzedni, 2 – lepszy, 3 – nieco lepszy, 4 – taki sam, 5 – nieco gorszy, 6 – gorszy, 7 – dużo gorszy niż rok poprzedni. „Lepszy” – suma odpowiedzi od 1 do 3, „gorszy” – suma odpowiedzi od 5 do 7

** Odpowiadali tylko aktywni zawodowo

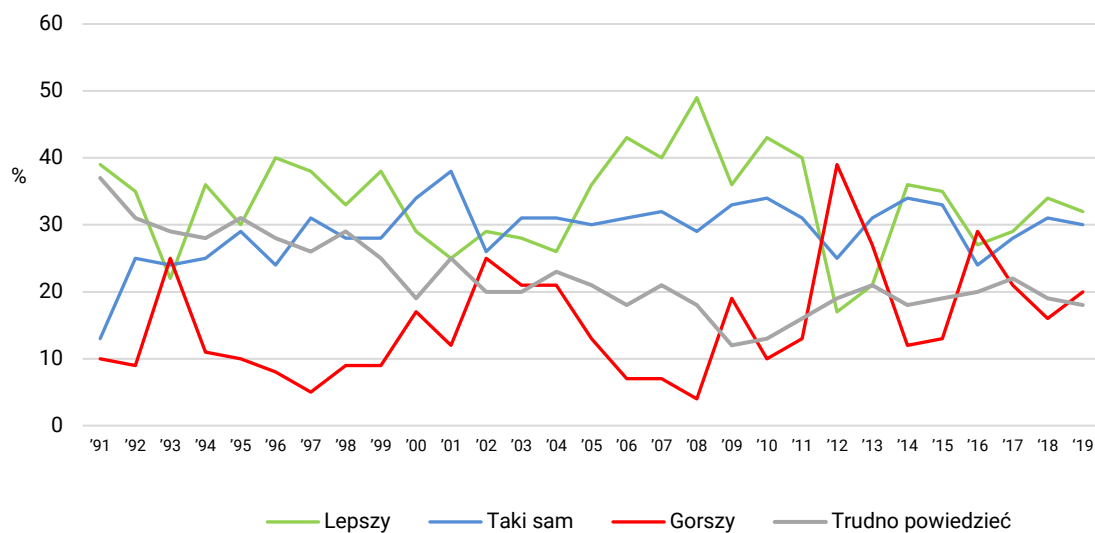
CBOS

RYS. 8. Jaki będzie nadchodzący rok* dla Polski?

* Badani odpowiadali używając 7-stopniowej skali: 1 – o wiele lepszy niż rok poprzedni, 2 – lepszy, 3 – nieco lepszy, 4 – taki sam, 5 – nieco gorszy, 6 – gorszy, 7 – dużo gorszy niż rok poprzedni. „Lepszy” – suma odpowiedzi od 1 do 3, „gorszy” – suma odpowiedzi od 5 do 7

RYS. 9. Jaki będzie nadchodzący rok* dla świata?

* Badani odpowiadali używając 7-stopniowej skali: 1 – o wiele lepszy niż rok poprzedni, 2 – lepszy, 3 – nieco lepszy, 4 – taki sam, 5 – nieco gorszy, 6 – gorszy, 7 – dużo gorszy niż rok poprzedni. „Lepszy” – suma odpowiedzi od 1 do 3, „gorszy” – suma odpowiedzi od 5 do 7

TABELA 7

Jaki będzie* rok dla:	Wskazania dotyczące roku:																												
	'91	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18	'19
	w procentach																												
- Pana(i) osobiście																													
Lepszy	42	30	18	39	28	41	43	30	37	34	30	29	32	30	35	54	44	50	44	45	44	26	34	41	46	45	41	46	50
Taki sam	20	28	28	34	39	34	32	28	36	37	40	38	40	38	42	32	39	33	36	38	33	35	37	38	39	36	40	38	34
Gorszy	18	23	42	14	17	12	10	31	17	19	16	22	19	22	14	5	8	8	13	10	14	28	20	12	6	8	9	6	8
Trudno powiedzieć	19	18	12	13	16	13	15	12	10	11	13	11	9	10	10	9	9	9	7	7	9	11	9	9	9	11	10	10	8
- Pana(i) rodziny																													
Lepszy	41	29	16	37	25	39	40	30	35	31	28	26	29	27	33	54	41	50	41	42	42	23	29	38	43	44	38	45	47
Taki sam	19	31	31	36	42	36	36	26	38	40	43	40	44	41	44	32	42	33	39	42	34	38	40	42	42	36	41	39	36
Gorszy	19	22	41	14	16	10	8	33	15	18	17	24	19	20	12	5	7	6	14	10	15	28	23	11	5	9	10	6	9
Trudno powiedzieć	21	18	12	13	17	15	15	11	12	10	12	10	8	12	13	10	10	10	7	6	9	11	8	9	10	11	11	10	8
- Pana(i) zakładu pracy**																													
Lepszy	32	24	16	33	32	39	39	32	33	33	26	22	28	25	30	47	41	46	42	41	40	23	29	40	43	40	34	36	43
Taki sam	18	25	25	33	34	30	34	28	28	31	36	35	38	38	38	35	41	32	35	41	41	42	41	38	37	40	43	43	36
Gorszy	21	29	42	19	14	13	10	24	24	23	21	27	23	24	16	7	8	6	14	9	11	22	22	12	8	8	11	7	9
Trudno powiedzieć	27	21	17	15	19	18	17	16	15	13	18	15	11	14	16	11	9	16	8	9	8	13	8	10	12	12	13	14	12
- Polski																													
Lepszy	44	35	21	44	33	41	41	37	41	30	26	27	30	28	35	49	41	62	34	42	44	20	20	36	40	37	36	41	43
Taki sam	11	22	21	24	30	21	29	18	26	33	36	27	31	28	34	29	33	21	35	35	28	26	31	35	35	23	26	31	29
Gorszy	18	19	40	12	12	16	8	25	16	23	20	30	25	29	16	9	10	5	21	13	16	39	33	16	9	24	24	15	16
Trudno powiedzieć	27	24	18	20	25	22	22	20	18	15	18	15	15	15	15	13	17	12	10	10	12	15	16	13	16	16	14	12	12
- świata																													
Lepszy	39	35	22	36	30	40	38	33	38	29	25	29	28	26	36	43	40	49	36	43	40	17	21	36	35	27	29	34	32
Taki sam	13	25	24	25	29	24	31	28	28	34	38	26	31	31	30	31	32	29	33	34	31	25	31	34	33	24	28	31	30
Gorszy	10	9	25	11	10	8	5	9	9	17	12	25	21	21	13	7	7	4	19	10	13	39	27	12	13	29	21	16	20
Trudno powiedzieć	37	31	29	28	31	28	26	29	25	19	25	20	20	23	21	18	21	18	12	13	16	19	21	18	19	20	22	19	18

* Badani odpowiadali używając 7-stopniowej skali: 1 – o wiele lepszy niż rok poprzedni, 2 – lepszy, 3 – nieco lepszy, 4 – taki sam, 5 – nieco gorszy, 6 – gorszy, 7 – dużo gorszy niż rok poprzedni. W tabeli zsumowano w wierszu „lepszy” odpowiedzi od 1 do 3, a w wierszu „gorszy” – od 5 do 7

** Odpowiadali tylko aktywni zawodowo

Półowa Polaków ma nadzieję, że rok 2019 będzie dla nich osobiście lepszy niż poprzedni. Nieznacznie mniej optymistyczne są przewidywania co do losów własnej rodziny. Choć losy kraju częściej wzbudzają obawy niż przyszłość własna i rodziny, to także w tym przypadku oczekiwanie poprawy w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy jest znacznie częstsze niż obawy o pogorszenie sytuacji. Z największą niepewnością Polacy myślą o losach świata w najbliższym roku, choć także w tym przypadku częściej spodziewają się poprawy niż pogorszenia. Należy też pamiętać, iż punktem wyjścia do prognoz na 2019 rok jest wyjątkowo dobrze przez Polaków oceniany rok 2018. Warto podkreślić, iż optymistycznemu patrzeniu w przyszłość własną, kraju i świata sprzyja dobra ocena warunków materialnych własnych gospodarstw domowych.

Opracowała

Barbara Badora